

(РТС, 29.12.2009)

Како живимо и докле смо стигли на путу у Европску унију, колико смо задовољни реформама и њиховим правцем, шта радимо добро, а шта лоше, шта нас радује, а шта тишти, каква нам је економија, политика, судство, односи са суседима и светом, парламент, само су нека од тема питања грађана, на која је председник Србије Борис Тадић уживо одговарао у емисији РТС-а "Србија пита председника".

Србија, када буде ушла у ЕУ и ако буде икада ушла, поред бенефиција које буде добијала од ЕУ и помоћи, шта је дужна као чланица да даје ЕУ?

Једва чекам да Србија уђе у ЕУ, да дође у позицију земаља ЕУ који доприносе својим буџетским средствима. Србија кад уђе у ЕУ проћи ће пет или десет година када ће користити само солидарна средства ЕУ, а касније ће доћи у ситуацију да Србија издваја средства за чланство у ЕУ.

Да ли стварно мислите да смо зрели за улазак у ЕУ са овако малим платама?

Управо идемо ка Европској унији да би подигли плате, конкурентност наше економије, да би обезбедили инвестиције, да би подигли број радних места.

Грађане Србије брине улазак у ЕУ. Задњих дана у медијима је објављено да Грчка после 30 година у ЕУ, дугује 300 милијарди евра. Земља, по броју становника скоро једнака нама, узимала је сваке године кредит од 10 милијарди да би преживела. Шта да чинимо да се то нама не деси? Која је онда корист о ЕУ?

Грчка када је постала чланица ЕУ никада није доприносила другим земљама, зато што никада није изашла из структурних економских тешкоћа. Није Европска унија рај. Из ове

кризе Грчка излази са великим финансијским тешкоћама. Имате чланице ЕУ које се лошије носе са економском кризом него Србија. Наше учлањење у ЕУ значи повећање шанси да нам буде боље, значи да ћемо моћи да рачунамо на солидарност богатих земаља у будућности, али то не значи да нећемо морати да радимо.

Председник је посебно истакао да не треба да уђемо у ЕУ са било каквим попустом и протекцијом. Ми смо у једној врсти школе у којој реформишући нашу земљу подижемо ниво нашег знања и капацитет да се боримо на међународном тржишту. То што ми изводимо реформе у просвети, здравству, правосуђу, то не значи да чинимо због ЕУ већ због нас самих.

Питање Жељка Главашког - Можете ли нам, молим Вас, објаснити шта су то по Вама "европске вредности" и шта се то од нас очекује, без да нас је ико питао да ли ми уопште желимо у ту njihову Европу.

Питамо од 2000. године на сваким изборима. Кандидати то говоре током сваке кампање. ЕУ је највећи међународни уговор међу државама, који има карактер мировног уговора... Али Европа је истовремено економски и трговински уговор. ЕУ прави уговоре и са суседним земљама. Србија је постала таква земља. Нема више царина. Са становишта трговине ми смо део ЕУ. Мађарска се суочила са банкротством, па је добила огромна средства. Грчка и Пољска су добили по 100 милијарди евра. Замислите да смо ми имали сто милијарди евра где бисмо били данас.

Замислите да се задесимо, не дао Бог, на неком океану, и имамо избор да се укрцамо у велики прекоокеански брод или у чамац... Сваки човек који је нормалан би желео да се укрца на прекоокеански брод.

Питање Наките Важића - Шта је вама важније, улазак у Европску унију или Космет? Да ли ћемо у ЕУ без, или са Косметом? Није фраза. Србија не може да уђе у ЕУ ако нема принципијелан став о косову. Ми никада нећемо признати независно Косово. Велико достигнуће наше политике у 2009. години је што смо добили подршку за такву политику.

То су за мене неодвојива питања... Ја не мислим уопште да Србија може да уђе у ЕУ ако

нема принципијелан став о Косову. Да не буде никакве дилеме, има земаља које би желеле да Србија призна независност Косова. Међутим, у свим разговорима са нашим европским партнерима који имају такву политику ми смо отворено рекли да ми никада нећемо признати независност Косова.

И један од највећих успеха српске политике у 2009. години је да смо ми добили потпуно јасна уверавања од свих европских званичника, најважнијих чинилаца европске политике, да Србију више нико неће присиљавати ни уцењивати да због чланства у ЕУ призна независност Косова.

Са друге стране. ми смо добили, исто тако, уверавања, када је у питању НАТО. Од стране високих представника САД и то су два конкретна постигнућа 2009. године. Многе земље пре него што су улазиле у ЕУ морале су рашчишћавали ту врсту својих, да тако кажем, дилема у ком правцу иду у безбедносној политици и какву политику имају према неким другим нерешеним питањима у региону.

Има земаља у ЕУ које ни под коју цену ни саме неће признати независност Косова. Да не помињем само Кипар и Грчку, традиционалне пријатеље и partnere Србије. Ту је, наравно и Румунија. Ту је, наравно, и Словачка. Наравно и Шпанија. Неке земље су ових дана рекле да ће размислити о својој одлуци након одлуке МСП. Неке земље неће никада ни повући ту своју одлуку. Ми немамо дилему око свега тога, али битно је да Србија реализује свој интерес у ЕУ. Да Косово не буде препрека у реализацији тог интереса. Али, истовремено, да Србија не одустане од свог интегритета на Косову и Метохији.

Да не буде никакве дилеме, Србија са Косовом жели да уђе у ЕУ. Али истовремено, то је позиција интегрисања Србије у ЕУ. У преговарачком смисли води се одвојено. Он је одвојен још у време владе Војислава Коштунице и пре тога. То је такозвани паралелни процес. Србија и Косово око чланства у ЕУ. Али тај процес ни на који начин не подразумева да се Србија и Косово третирају као одвојени, већ је управо у тој дефиницији садржана резолуција 1244 УН која потврђује интегритет Србије.

Србија, наравно, у ЕУ не одричући се и не одустајући никада и ни под коју цену од Косова.

Да ли је Ратко Младић ратни злочинац и да ли је одговоран за геноцид који је починен према несрпском становништву у Сребреници? И питање Дејана Здравковића из Ротердама-Холандија. Да ли су Србија и власт у Србији, осим што су вољни и ради, заиста и способни да ухвате Младића?

Ја овога тренутка немам право да износим своје лично мишљење о томе да ли је Младић злочинац или не, али апсолутно сам уверен, имајући у виду његову улогу у рату, да мора да се нађе пред Хашким трибуналом и одговара на оптужбе које постоје.

У сваком нормалном друштву о том питању одлуку доноси суд... Апсолутно сам уверен, имајући у виду његову улогу у рату, да мора да се нађе пред судом у Хагу. Србија је била прокажена пред међународном заједницом због Сребренице. Доведен је у питање кредибилитет нације изграђен у Првом и Другом Светском Рату, после којих је наша земља слављена као симбол слободе.

Да не буде дилеме, у Сребреници се догодио злочин... након тог злочина о Србији се писало катастрофално.

Владимир Стијеља - Добро је чути да је Србија војно неутрална земља, али се све више чује да ћемо пре уласка у ЕУ морати да приступимо НАТО савезу или да ћемо, кад тад, морати да се изјаснимо по том питању. Пошто је то веома осетљива тема за наше грађане, са разлогом, занима ме да ли грађани могу да рачунају на то да се о тој теми непосредно питају, то јест да се та одлука донесе на најдемократскији начин - референдумом?

У правном смислу, ако се стриктно тумаче ствари референдум није императив, али ја мислим да грађани треба да кажу своје мишљење о том питању. Поставља се и питање да ли ће Србија икад бити у НАТО... Али свет се мења, и ко је пре само две године могао претпоставити да ће свет погодити оваква економска криза.

То није тема која је на дневном реду. Та ствар је завршена 2009. године, када и питање да ли Србија мора да призна Косово да би ушла у ЕУ. Задовољан сам што смо то ставили "ад акта",... и потпредседник САД Џо Бајден је изразио задовољство што је Србија неутрална.

Србија је донела декларацију у неутралности, али има још доста простора у оквиру Партнерства за мир. Добро је да НАТО државе желе Србију, а Србија ће да одлучи да ли хоће или неће у НАТО."

Забринуту родитељ - Да ли се у Србији може смањити број коцкарница јер је у њима све више малолетне деце?

Не само да се мора смањити број коцкарница, већ се мора спроводити стриктно закон који забрањује кладионичарима и организаторима коцкарница да отварају своје просторије близу школе. А то је управо оно што се дешава. Велики сам непријатељ отварања коцкарница и кладионица у близини школа и промоције кладионичарства јер се иза тога врло често крију прљави економски интереси.

Алекса Ковачевић - Председниче делите ли мој утисак да због одуговлачења и економске кризе вест о укидању виза примљена млако у грађанству?

Не због одуговлачења него због тога што се ми данас налазимо у једном политичком процесу у коме и конкретни резултати и успеси не бивају дочекани са слављем. Ја и не очекујем од грађана да славе велике успехе, много је било неуспеха и осујећења у претходне две деценије а сада је потребно много више испуњених обећања да би људи повратили поверење у државу и њене институције. Немам жалбе због свега тога, наш посао је да радимо и да грађанима што више тога обезбеђујемо. Прелазни споразум, први уговорни однос са Европском унијом који ствара огромне шансе за отварање нових радних места, инвестиције у Србију и истовремено пласман наших производа на тржиште Европске уније, као и визна либерализација су стварно изузетна достигнућа, али ни то није довољно, морамо стварно да радимо и да још више грађанима испостављамо резултате.

Миладин Судимац - Интересује ме која су још два произвођача која сте најавили и када они долазе и почињу да инвестирају?

Пре "Фијата" разговарали смо са многим светским компанијама, али они желе да ми

ћутимо. Раније се помињао "Фолксваген" од којег никада нећемо одустати да дође у Србију, али сада није време јер је криза. Њихови представници су били и пре "Фијата" и размишљали су о инвестицији. Био је потенцијал партнерства са једним француским произвођачем и јужнокорејским произвођачем. Ми смо желели да у Србији буде најмање три произвођача аутомобила.

Драган Поповић - Када се очекује долазак великих финансијских институција и банака из САД на тржиште Србије, како је било најављено у оквиру посете потпредседника господина Бајдена, и како оцењујете тренутни ниво билатералне сарадње и односа са САД?

То наравно зависи од америчких банака. "Сити банка" је била најзаинтересованија да дође у Србију. Мислим да ће амерички инвеститори у року од годину дана храбрије кренути ка свету јер се Америка у овим тренуцима суочава са изузетно великим проблемима.

Буковић Богдан - Зашто се не враћа национализована имовина грађанима Србије, када је крајњи рок, имате ли намеру да је вратите сада када ваша странка има већину у Скупштини? Када ћете вратити задужбине и дати њихове приходе и њихову имовину онима којима су намењени?

Закон о реституцији мораће да буде донет и Министарство финансија добило је инструкције од премијера Цветковића да што пре да тај законски предлог што је и наша претпоставка да уђемо у ЕУ, а и обавеза према нашим грађанима да се успостави елементарна правда.

Када би Србија овог тренутка вратила укупну имовину која је грађанима национализована то би нашу државу коштало око 200 милијарди евра што је велики проблем. Србија нема 200 милијарди евра. Велико је питање да ли ће се имовина враћати у форми у којој је национализована или ће се враћати кроз финансијска давања, што је питање које ће законодавац морати да реши у будућности. Нигде у Европи ни то питање није решено тако да су сви били срећни, зато што је то немогуће урадити.

Милена Радовановић - На основу чега може категорички да тврди да није било политичких притисака при избору судија. Евентуално би могао да тврди да он

лично није вршио притисак?

Не само ја лично него и политичко окружење у које ја имам увид није вршило политички притисак. Основа реформе правосуђа била је та да нема политичких притисака јер би сама реформа била доведена у питање.

Душан Савић - Интересује ме како председник реагује на коментаре да подсећа на Тита по начину владавине и на оптужбе да крши устав радећи послове премијера?

Мислим да не подсећам. Нисам никада био љубитељ лика и дела, мада је урадио неке велике ствари на међународном пољу. Бавим се свим питањима као и премијер уколико могу да помогнем. Не мешам се у рад премијера, помажем му да реши неке проблеме.

Када ће председник Србије испунити предизборно обећање дато грађанима Србије да ће, уколико победи на изборима, запослити 500.000 људи?

Никада нисам рекао да ћу запослити 500.000 људи, него сам рекао да је Србији потребно 500.000 радних места и то у првој тачки свог предизборног програма. Да бисмо остварили та радна места морамо обезбедити стране инвестиције, а да би њих обезбедили Србија мора јасно да иде ка ЕУ.

Због чега нисте присуствовали свечаној седници проглашења Статута Војводине?

Био сам на једном сасвим другом месту у том тренутку, али право да вам кажем, нисам сматрао да је то од највеће важности.

(Разговор водио **Зоран Станојевић**)